

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล		
	กรณีศึกษา: ตำบลคงใหญ่ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม		
ผู้วิจัย	นายมังกร ศรีษะโคตร ปริญญา ศศม. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)		
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรพิมล เถลิงมีประเสริฐ	ประธานกรรมการ	
	อาจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ		กรรมการ
	อาจารย์ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ		กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2549

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรด้านอายุ เพศ ตำแหน่งทางสังคม อาชีพ รายได้ ความต้องการความมีเกียรติ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน ความคาดหวังต่อรางวัลการประกวด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล และเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากประชากร คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้แทนครัวเรือนที่สามารถให้ข้อมูลได้ จำนวน 273 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องโปรแกรม SPSS For Windows กระบวนการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ไค-สแควร์ (Chi-square)

จากการศึกษาวิจัย พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทยังมีการยอมรับและให้ความเชื่อถือเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาตำบลเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกวัยสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ วุฒิการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ลักษณะความเป็นอยู่ของประชาชนในตำบลคงใหญ่ มีลักษณะความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดพึ่งพาอาศัยกันฉันมิตรและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะมีความรู้หรือการศึกษาในระดับใดต่างแสดงความคิดเห็นและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล อาจเป็นเพราะความเคารพซึ่งกันและกัน

ในสมาชิกครอบครัวดังนั้นไม่ว่าใครจะมีสถานภาพสมรสอย่างไรก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าเทียมกัน อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาตำบลเป็น โครงการที่ดำเนินการในช่วงเวลาที่ประชาชนมีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งผู้ที่มีรายได้สูงหรือต่ำต่างก็เห็นประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาตำบลหรือถิ่นที่อยู่ของตนเองให้เจริญก้าวหน้า ตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบลมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนธรรมดา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเป็นหน้าที่โดยตรงที่กำหนดไว้ในแต่ละตำแหน่ง ซึ่งกำหนดให้มีหน้าที่ดูแลแนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในท้องถิ่น ความต้องการความมีเกียรติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของคนที่ต้องการการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น เมื่อได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้านแล้วสิ่งที่ตามมาคือ พลังอำนาจในตัวเอง บุคคลจึงมีความต้องการที่จะสร้างพลังให้เกิดขึ้น ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะความเป็นอยู่แบบชนบทเป็นครอบครัวขยาย เครือญาติได้รับรู้ข่าวสารการพัฒนาทั่วถึงความรับผิดชอบในโครงการพัฒนาตำบลจึงเกิดขึ้นกับทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในครอบครัวใด ทุกคนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำด้วยกัน ความคาดหวังได้รับรางวัลชนะเลิศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผลการประชาสัมพันธ์ในเรื่องรางวัลและผลตอบแทนที่จะได้รับหลังจากการดำเนินงานตามโครงการเสร็จสิ้น

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลในภาพรวม พบว่า มีระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก การที่ผู้ศึกษาวิจัยได้ตั้งสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจาก ตำบลดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นตำบลที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการคัดเลือกประกวดกิจกรรมตำบลเขียวขจีทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับตำบลที่ต้องแข่งขันกับทุกตำบล ในเขตอำเภอวาปีปทุม ระดับอำเภอ ที่ต้องแข่งขันกับทุกอำเภอ ในเขตจังหวัดมหาสารคาม จน ได้รับการคัดเลือกเป็นที่หนึ่งระดับจังหวัด ประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ น่าจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลอยู่ในระดับมาก แต่แท้ที่จริงแล้วการได้รับรางวัลชนะเลิศ เป็นผลจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งทางสังคมที่มีภาระกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบลโดยตรง ประชาชนธรรมดาไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลน้อยกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้มีตำแหน่งทางสังคมที่มีภาระกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบลโดยตรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

Title Public Participation in Sub-district Development: a Case Study
of Dongyai Sub-district, Wapipathum, Maha Sarakham Province.

Author Mangkom Srisakote **Degree** M.A. (Social Sciences for Development)

Advisors Asst. Prof. Pornpimol Chalermmeeprasert Chairman
Dr. Rungsun Singhalert Committee
Mr. Tatchawat Laosuwan Committee

RAJABHAT INSTITUTE MAHASARAKHAM, 2006

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

This research aimed to study public participation in sub-district development in relation to the following independent variables: age, gender, education, social status, occupation, income, need for honor, need for good relationship with neighbours, and expectation for rewards. The objectives were to investigate what factors or variables affected public participation in sub-district development. Subjects for this research were 273 household representatives or informants randomly selected from 852 households in Dongyai Sub-district. Data were collected by using a questionnaire and analyzed by using the SPSS for Windows. The statistics used in this research were Percentage, Mean, Standard Deviation, and Chi-square.

The study revealed the following findings. **Gender** was found to significantly affect public participation in sub-district development at the .05 level; this could be due to the fact that rural people still have higher respect for male than female. As for **age**, it was found that public participation was not

significantly affected by this variable; probably because sub-district development usually provides opportunity for people of every age group to participate in development projects. Regarding **education**, the study revealed that educational qualifications did not significantly affect public participation in Dongyai Sub-district development; this could be explained by the compromising way of life existing in Dongyai Sub-district: that is, people's mutual respect for one another in expressing opinions and their equal share in sub-district development activities regardless of educational qualifications. Similarly, **marital status** was found to have no influence on Dongyai public participation, due to people's accepting one another to participate in sub-district development without considering their marital status. With reference to **occupation**, which was not a significant variable for public participation, one possible reason for this is that most sub-district development projects are usually carried out while people are not occupied by their main occupations. As for income, the study also found that this factor did not affect people's participation either, probably due to their realizing that they all share mutual benefits from sub-district development projects regardless of differences in income earning. On the contrary, **social position** significantly affected public participation in sub-district development at the .05 level. Those who were group leaders were likely to participate more in sub-district development: probably because of their direct responsibility and their assigned duties to supervise, support, or promote their sub-district development projects. Another factor, **need for honor**, was also found to affect their participation in development projects significantly; this could be explained in people's need to be socially accepted, which could strengthen their internal power and pride. On the other hand, **people's need for good relationship with neighbors** was not a significant variable for their participation in sub-district development; probably

due to the fact that most rural people live in extended families through which they can easily communicate and share information with one another regardless of which families they belong to. However, their **expectation for reward** actually affected their participation in sub-district development significantly at the .05 level, probably a result of publicity regarding rewards and benefits that their sub-district would receive upon completion of development projects.

The **overall level** of public participation in Dongyai sub-district development was at a moderate level. This could be explained by the fact that those who are mostly involved in or responsible for sub-district development project activities are officials, naturally having more opportunity to participate in development activities than the general public that might have less opportunity to do so.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University